

Alekszander Torin

Az extraszenszek igaz története Oroszországban

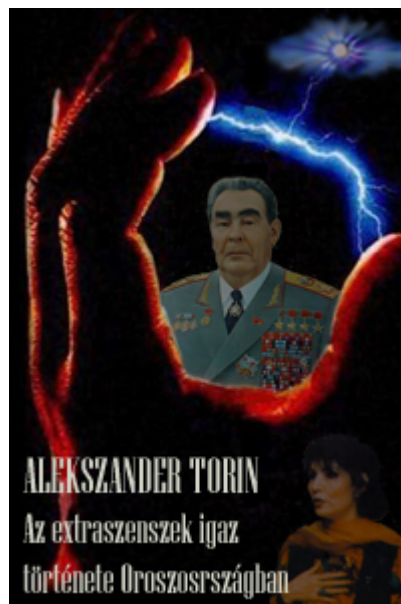
Copyright © Alexander Taratorin, 1997
All rights reserved.

Fordította: Vasáros András, 2002

Szerkesztette: Ballai László, 2002

A szöveg bármilyen megváltoztatása,
valamint kereskedelmi célú sokszorosítása
csak a szerző külön, írásbeli engedélyével lehetséges.

E-mail: amtar@pacbell.net

*"Több dolgok vannak földön és egen Horatio,
mintsem bölcselmetek álmodni képes."*

Shakespeare: Hamlet (Arany János fordítása)

Mivel nemrég megjelent elbeszélésem, az Extraszensz kapcsán mindenféle pletyka és rémhír kelt szárnyra, úgy döntöttem, hogy bekapcsolom a számítógépemet – mondhatni előveszem elektronikus pennámat – és megírom azokat a valóban megtörtént eseményeket, melyek novellám alapjául szolgáltak.

Az olvasóban jogosan merülhet fel a gyanú, hogy a mű nem egyéb, mint képzeletem terméke, melyben hemzsegnék a nyolcvanas évek Moszkvájában feltálat "végzetes tojások" és "kutyaszívek". Sajnos a szocializmus általános válságának időszakában Mihail Bulgakov zseniális fantazmagóriája valósággá vált. Elbeszélésem nagy része megtörtént eseményeken alapul.

Hadd foglaljam össze az általam kitalált dolgokat. Fikció a szervezet megfiatalodása a rádiólokátor alatt, következésképp a politikai bizottság tagjainak besugárzása, valamint az is, hogy Mihail Szergejevics Gorbacsov híres foltja a fején effajta kezeléstől keletkezett volna – ez a bőrképződmény természetesen jóval a tárgyalt események előtt létezett. Nekem legalábbis van valahol egy, a nyolcvanas évek elején készült fényképem a leendő főtitkárról, melyen a folt már jól látható. Tessék, ennyi az egész. Korlátozott fantáziám meg sem közelíti a Szovjetunió szétesését megelőző általános aggkori elhülyülés korszakának hagyományos elmealkonstruációit.

De maradjunk az események meneténél. A nagyhatalmak közötti enyhülés kezdetekor, a hatvanas évek közepe táján létrehoztak egy elég furcsa laboratóriumot, amely állítólag az extraszenszek vizsgálatára és kiképzésére szakosodott, mégpedig az A. Sz. Popov nevével fémjelzett egyesület égisze alatt (mely az IEEE¹, vagyis az Amerikai Elektronikai és Rádiótechnikai mérnöki egyesület orosz megfelelője volt.) Erről a laboratóriumról vajmi keveset tudunk, komoly kutatásokat itt szinte nem is végeztek, telepátiával és telefonos gyógyítással foglalatostkodtak, valamint féllegális tanfolyamokat tartottak az extraszenszeknek. Valamikor kezembe került I. B. Kogan az információátadás ismert elméleti és gyakorlati szakértőjének monográfiája, aki a gondolatok távolba való átadásának elveit próbálta rögzíteni. A részletekre már nem emlékszem, csak arra az érzésemre, hogy az egész kritikán aluli volt. Szóval, ezt a laboratóriumot nem vették komolyan, de a telepátia és az okkultizmus követői békésen, senkit sem zarvarva éltek együtt a hivatalos tudománnyal, igaz, hogy egyetlen nívós folyóirat sem publikálta kutatási eredményeiket.

¹ IEEE – The Institute of Electrical and Electronics Engineers (a fordító megjegyzése)

A nyolcvanas évek elején a helyzet megváltozott...

Ha történész lennék, mindenképpen elgondolkoztam volna azon, hogy egy társadalmi struktúrában milyen módon jön létre az okkult jelenségek iránti egészségtelen érdeklődés, és ez általában miért előzi meg a nagyobb átalakulásokat. A történelem nem kevés ilyen példát ismer. A század elején felvirágoztak a spiritiszta szeánszok, melyeken beszélgetésre invitálták a holtak lelkeit. Oroszország történelmében az okkultizmus és a miszticizmus valószínűleg igen tragikus szerepet játszott; ki tudja, miként alakulnak az események, ha egy bizonyos Grigorij Raszputyint nem kerülhetett volna a cári család színe elé? A pletykák szerint magas rangú extraszenszek és varázslók mindig megjelentek az uralkodók trónusai közelében, lett légyen Brezsnyevről, Mao Ce Tungról vagy Kim Ir Szenről szó. Oroszországban efféle mágus lett Dzsuna, majd a szétesés végére Csumak és nem utolsósorban Kaspirovszkij, akinek a szeánszait a televízió is közvetítette. A miszticizmus illetően áradata a Vecsernaja Moszkva² Csumak által "hozott" kiadásával tetőzött, melyeket a Szozjuzpecsaty³ kioszkjaiból azonnal elkapkodtak ez emberek.

Dzsuna Davitasvili

Egy szó mint száz, a nyolcvanas évek elején a "betonban helybenjárás" időszakában a társadalom térszéljében rotyogni kezdtek a természetfelettség miazmás buborékai. Itt is ott is feltűntek azok a gyógyászok, akik egyetlen kézmozdulattal lebírtak halálos betegségeket és feltámasztottak embereket. És, mint mindig, a történelmi körülmények megint a kezükre játszottak: eljött a nap, amikor Brezsnyev elvtárs, az SZKP KB főtitkára, öreg csontjait, de főleg a nyelvét csak nagy nehézségek árán tudta megmozdítani. Hasonlóan siralmas állapotban volt a Politikai Bizottság tagjainak többsége is. Az aggastyánok, túlélve a sztálini diktatúra és a kivégzések évszázadát a végső leépülés határán álltak. Ebben a perespektívikus helyzetben tűnt fel Dzsuna Davatasvili...

Szeretném megjegyezni, én nem kétlem, hogy Dzsuna és sok társa valóban javított páciensei állapotán. Számos tudós az extraszenszek pusztá megemlítésére annyira ideges lett, hogy még e különleges emberek másokra gyakorolt gyógyító hatásának lehetőségéről sem óhajtott vitába bocsátkozni. Meggyőződésem, hogy igenis létezik egy sor idetartozó jelenség, amely normális fizikával és fiziológiával leírható és gyógyító hatású. Saját szememmel is láttam bizonyos dolgokat, de erről később.

Pályafutása kezdetén Dzsuna egyszerű ápolónőként dolgozott valahol Grúziában. Napi munkája során fedezte fel kézrátevő képességeit, s miután egy-két embert meggyógyított, elindult felfelé a ranglétrán. Valaki az akkori grúz vezetők közül felhívta rá Bajbakov elvtárs (kereszt- és apai nevére nem emlékszem, talán Nyikolaj Konsztantyinovics), a tervhivatal elnökének figyelmét.

Itt egy újabb kitérőt kell tennem. Dzsuna meglehetősen egzotikus külsejével, izzó pillantásával, fekete hajával, hosszú, vékony ujjjaival bizonyos vélemények szerint eleve alkalmas volt arra, hogy beteg szervezetekben egészséges folyamatokat indítson el. Röviden, a tervhivatal elnökének – szintúgy kedves neje és családtagjai – állapotában igen kedvező változások következtek be. Bajbakov, a politikai bizottság tagja, s mint ilyen igen befolyásos ember, összeismertette Dzsunát Brezsnyevvel. Ez nagyjából 1981 végén következett be.

Hogy mi is történt valójában, nem tudom. Leonyid Iljics akkoriban már elég rossz bőrben volt, amit a tévéadásokból is könnyen meg lehetett állapítani. Nem hiszem, hogy Dzsuna bármilyen specifikus betegség ellen kezelte volna, valószínűleg jótékony hatású fizioterápiás szeánszokat tartott a részére. Brezsnyev elégedettsége viszont tény, és úgy tűnt, mintha valamivel jobban is érezné magát.

² Vecsernaja Moszkva – az „Esti Hírlap”-hoz hasonlítható esti kiadású újság (a fordító megjegyzése)

³ Szozjuzpecsaty – egy a trafikokhoz hasonló, de alapvetően újságos bódé, cigarettát és később vodkát is árultak ott. (a fordító megjegyzése)

Ekkor – mint derült égből villámcsapás – telefon jött a központi bizottságtól. Alighanem így kezdődött, és csak később ült össze a KB. Az egyszerűség kedvéért maradjunk ennél a változatnál. A telefon a tudományos akadémia alelnöke, Vlagyimir Alekszandrovics Kotyelnikov irodájában csörrent meg. Ha az olvasó foglalkozott jeltannal, valószínűleg tudja, hogy Kotyelnikov a szovjet tudományban olyasvalaki, mint Claude E. Shannon, az információelmélet atyja. A nevezetes elszámolási teorémát az orosz tankönyvekben még mindig Kotyelnikov neve fémjelzi (ugyenezt az amerikaiak Nyqvist interpolációs formulájának hívják). Vlagyimir Alekszandrovics a Szovjet Tudományos Akadémia Rádiótechnikai és Elektronikai Kutatóintézetét, az IRÉ-t⁴ igazgatta. Jó intézet volt ez, amely két részlegből állt, a moszkvaiból és a frájinóiból. A moszkvai részleg az egykori Marx sugárút 18-ban, épp a Nacionál szálloda mögött a régi moszkvai egyetem udvarában kapott helyet. A korábbi fizikai fakultás épületében, valahol a harmadik emeleten egy szerény tábla emlékeztet arra, hogy Lebegyev itt fedezte fel a fény nyomását... Volt még egy titkos részleg Frájinóban is, ahol több mint ezer munkatárs dolgozott. A szóbanforgó intézet elektronikával, a félvezetők fizikájával, az égitestek rádiólokációjával, sztelláris rádióasztronómiával, interplanetáris rádiókartográfiával, valamint más, a szovjet társadalom szempontjából hasznos és haszontalan kutatásokkal foglalkozott.

Történetünk itt kettéágazik. Miért éppen Kotyelnikovra bízták Dzsuna és a többi extraszensz kivizsgálását, például az akkori egészségügyi miniszter Csazov, az Orvostudományi Akadémia akadémikusa helyett?

Történetünk másik ága Szentpéterváron, illetve Leningrádban ered. Élt ott akkoriban egy csodálatos nő, Nelli Szergejevna Kulagina. Kezével tárgyakat hozott mozgásba. Szeánszait követően kimerült, arca vörös lett, vérnyomása felszökött. Filmre vették, hogy magyarázatot leljenek ténykedésére, de hasztalan.

Az IRÉ-ben dolgozott Jurij Boriszovics Kobzarjov akadémikus, a szovjet rádiólokáció atyja, Lenin-díjas, a szocialista munka hőse, stb. Nagyon kedves, régi vágású hetvenedik életéhez közeledő ember volt. Ismerősöktől értesült Kulagináról, és az, amit hallott, felkeltette érdeklődését. Úgy döntött, kísérletekbe kezd, Leningrádba vitt egy elektródákkal felszerelt oszcillográfot, amely, lám, erős mágneses teret mért Kulagina keze körül. A fizikusok már csak ilyenek. Bizonyos dolgokba nagyon bele tudják magukat élni. Az IRE igazgatóhelyettese akkoriban Jurij Vasziljevics Guljajev, az akadémia levelező tagja volt. Csak a pontosság kedvéért ma az intézet igazgatója és akadémiai rendes tagja. Guljajev a Fiztyeh⁵ végzősként az akadémia legfiatalabb levelező tagja volt, emellett sikerült az Európai Fizikai Társaság díjára is szert tennie és, mellesleg, egy teljesen új tudományágat létrehoznia – az akusztoelektronikát. Azokat a szűrőket, amelyeket ma minden színes televízióba beszerelnek, az ő hatvanas évekbeli Camebridge-i kutatásainak köszönhetjük. Nos e csodákról hallva Jurij Vasziljevics csak hűmögött és elutazott Kobzarjovval Leningrádba, hogy leleplezze a szemfényvesztőt. Megérkeztekor szinte sóbálvánnyá dermedt – Kulagina keze valóban eltérítette a lézersugarakat mert igen erős elektromágneses mező terjengett körülötte, mely valóban alkalmas lehetett kisebb tárgyak, gyufásdoboz, kockacukor megmozdítására. Emellett egy nagyon érzékeny mikrofon rövid ultrahangimpulzusokat is regisztrált, a mikrofon erősítőjének bemeneti kaszkádja pedig egyszerűen leégett... Majd Kulagina néhány másodperc alatt megperzselte a szkeptikus Guljajev kezét, aki addig azt tartotta, hogy a szóbeszédben hallható égési sérüléseket legfeljebb szuggesztió vagy önhipnózis okozhatja, mely rá nincs hatással.

Ahhoz képest, hogy Kulagina sohasem foglalkozott gyógyítással, a róla és a leningrádi kísérletekről szóló pletykák azonnal önálló életet kezdtek, és egészen magasra is eljutottak, de oda már ilyenformán: "a leningrádi tudósok az IRÉ-ben régóta foglalkoznak komolyan az extraszenszekkel."

Szóval, Kotyelnikov keményvalutát és státust kapott, hogy létrehozzon egy speciális laboratóriumot. Ez a laboratórium arra szerveződött, hogy kivizsgálja Dzsunát, feltárja emberi – és főleg állami – szervekre gyakorolt gyógyító hatásának mibenlétét, és arról az SZKP kongresszusának jelentésben beszámoljon. Nem, nem hülyéskedek, pontosan ez állt a politikai bizottság utasításában. Az új tudományos program vezetését Guljajevre bízták...

⁴ IRE – Insztyitut Radiotyehniki i Elekronyiki (a fordító megjegyzése)

⁵ Fiztyeh – Fiziko-Tyehnyicseszkiy Instyitut (Moszkva ill. a Szovjetunió legpatinásabbnak tartott fizika egyeteme)

Ha valaki még emlékszik ezekre az időkre, tudja, hogy akkoriban keményvalutát kutatásra igencsak ritkán adtak, nemkülönben státust. Nem emlékszem pontosan, mennyi pénzről volt szó, de nagyjából félmillió dollár lehetett. Az ország szempontjából szinte csak aprórész, de a konkrét lokál-történelmi helyzetben szép kis summa

Térjünk vissza egy pillanatra a való életbe. A KB hívása megtörtént. Az intézet megkapta a feladatot, melynek teljesítéséről majd az SZKP KB kongresszusának kell beszámolnia. Tetemes összeg és megfelelő státus állt rendelkezésre. Csak hát a Szovjet Tudományos Akadémia alelnöke, az IRE igazgatója az összeesésig le volt terhelve. Az igazgatóhelyettest, Guljajevet szintúgy lefoglalták a pozíciójával járó feladatok, több tudományos program – a félvezetők, az akusztikai elektronika, az ultravékony rétegek kutatásának – irányítását végezte egyidejűleg, és még ott voltak az előadások is a Fiztyehen... Egy szó mint száz, kellett egy energikus vezető, aki alkalmasnak bizonyult a különös feladat elvégzésére. Az illetőt, Guljajev régi barátját, a fizikai és matematikai tudományok doktorát Eduárd Immanuelovics Gógyiknak hívták, és az IRE pincéjének tizennégyes számú helyiségében dolgozott. Gógyik témája a félvezetők fizikája volt, és már vagy húsz éve éjt nappallá téve méricskélte lankadatlanul, új effektusokra derítve fényt az elektronok és lyukak viselkedéséről. Egykor, a világon elsőként megalkotta a félvezetős, infravörös detektort, amelyet azonnal titkosítottak, és beszereltek a katonai műholdakba. Egyszerűen, ennek az Eduard Immanuelovicsnak, becenevén Égyik, az egyszerű tudományos munkatárnak – még csak nem is főmunkatárnak – ajánlotta fel Guljajev az extraszenszeket vizsgáló laboratórium vezetését. Gógyik eleinte kézzel-lábbal tiltakozott, sajnálta a félvezetőket, de lassanként ráérezett a dolog ízére, és a klasszikus tudományos álláspontra helyezkedvén elhatározta, hogy az állam költségén igenis kielégíti személyes kíváncsiságát. 1981 végét, illetve 1982 elejét írunk...

A vizsgálatokat előkészítő program azon az elven alapult, hogy minden megfigyelt jelenség, ha egyáltalán létezik ilyen (és ebben Guljajev, emlékezve égési sérüléseire, valamint az elolvadt erősítőre, teljesen biztos volt), fizikai alapján leírható. A távolsági effektusokat nem lehet mással magyarázni, mint a természetben ismert fizikai – elektromágneses, akusztikai – és kémiai mezőkkel. Ezért a program olyan műszerek kialakításával kezdődött, melyek az emberi test által az összes frekvencián kisugárzott. mindennemű – optikai, infravörös, mikrohullámú, statikus elektromos potenciálú, mágneses, akusztikai – mező mérésére alkalmasak.

Gógyiknál sok tehetséges, a Fiztyehen végzett, fiatalember dolgozott, akik nagy lelkesedéssel vetették magukat az új lehetőségekbe, sőt, még barátait is elhozták. A kiutalt pénzen számítógépeket és beszerezhető műszereket vásároltak. Égni kezdett kezeik között a munka. Ekkor, laboratórium működésének első hetében jelentem meg én, ami tulajdonképpen tiszta szerencse volt. Gógyikhoz jöttem diplomadolgozatot csinálni, majd laboráns lettem, és a kísérletek analízisével és feldolgozásával kezdtem foglalkozni. Pályafutásomat 1990-ben fejeztem be az IRÉ-ben – akkor már tudományos munkatársként és csoportvezetőként – megvédve kisdoktori disszertációm.

A labor két apró helyiségben kapott helyet, az Anohinról elnevezett normálfiziológiai kutatóintézet pincéjében, a Moszkvai Állami Egyetem korábbi orvosi tanszéke helyén, egy kis, kétemeletes házban, tíz méterre az IRE vöröstéglás épületétől. Lehet, hogy erre az épületre gondolt Bulgakov, amikor az éjszakákat átvirrasztó, véreres, kialvatlan szemével az élet titokzatos, vörös sugarára meredő Perszikov professzor alakját megalkotta?

A pincelaboratóriumban az első évek voltak a legszebbek. Gógyik körül sok mindenben egyedülálló kollektíva gyűlt össze. A kutatókat több csoportba osztották, az egyik a test infravörös, a másik az optikai, a harmadik a mikrohullámú, a negyedik a mágneses mezők, az ötödik a bőr elektrosztatikus kisugárzásával foglalkozott. A "csoportok" egy, maximum két srácból álltak, akik idővel mind a saját témakörük laborvezetőjévé avansáltak. Nekem jutott a csoportok közötti forgolódás és az adatok számítógépre vitelének feladata. Később persze személyesen is végezhettem kísérleteket.

Hála az ország lerobbant vezetőinek, a pincénkbe pumpált keményvalutából az akkori időkből egyedülálló felszerelést sikerült összehoznunk. Számítógépünk a híres norvég cégtől, a Norsk Datától származott, s mint ezt elbeszélésemben is leírtam, tényleg vörös volt, és valóban zümmögött. Az amazonasi testvéreikkel keresztezett, különleges csótányok sem az én agyszüleményeim, hanem valóban össze-vissza rohangáltak a pincében, és néha még a számítógépet is üzemképtelenné tették. Egyszer egy ilyen vadállat bemászott a merevlemez

A Norsk Data cég Nord-100-as számítógépe

meghajtójába, és annak rendje és módja szerint szétkenődött a lemez mágneses korongján... Hej, azok a mágneses lemezek! Megint megszakad a történet...

Azok a régi szép idők, amikor a Control Data hatalmas mágneses lemezei még csak öt megabájt kapacitásúak voltak. Ha én akkor – szemben a megvadult csótány által hazavágott, vibráló és villogó, tíz megabájtos szekrényvel – tudtam volna, hogy sok-sok évvel később szupersűrűségű és szupergyors mágneses információtárolással foglalkozom majd a napsütötte Kaliforniában, és amikor minderre visszaemlékezem, már az IBM legújabb, negyven gigabájtos prototípus szerkezetét tartom a kezemben, mely mindössze fél kilót nyom... Ez a sors íróniája...

Visszatérve a laborhoz, a műszerek prototípusai hamar elkészültek. Természetesen, ezeket saját magunkon próbáltuk ki először, jómagam sokat ücsörögtem az infravörös kamera előtti székekben, és lélegzetemet visszatartva próbáltam megfigyelni a kezemen lévő erek reakcióját. A mai napig nagyon kellemes emlékekkel gondolok vissza erre az időszakra;

bármibe fogtunk is, úgy tűnt, újabb és újabb felfedezésre váró jelenségek tárulnak fel előttünk. Kiderült, hogy két kezünk hőmérséklete szigorúan szinkronban változik meg, hogy az állatok agyán hőhullámok vonulnak át, hogy az emberi test körül elektromos mező van, melyet a légzés és a szívverés modulál... A továbbiakban még érdekesebbé vált a dolog, az emberi test pontosabb megfigyelése lehetővé tette a bőr bizonyos, a belső szervekkel kapcsolatban álló részei, a dermatomok különös reakcióinak megfigyelését.

Azonban nem szabad megfeledkezni arról, hogy a Párt a jelentésünkre várt. Odafent egyre idegesebbek lettek, az igazgatóságtól a kísérletek mielőbbi megkezdését követelték. Ezért, mihelyst a műszerek prototípusai elkészültek, elküldték hozzánk Dzsunát. Azt hiszem, látogatásait elég pontosan ábrázoltam az elbeszélésemben. A maffiatagokat kivéve mindig rajzoltak körülötte a furcsánál furcsább alakok, telefonhívások áradata kísérte, és mindenféle ügyek intéződtek körülötte. Természetesen ő maga sohasem értette – hiszen nem is érthette – a tudományos vizsgálatok metodológiáját, de gyakran megharagudott, amiért a kísérletek eredményeibe nem avatták be – bár, valójában nem is igen volt mibe...

Balról jobbra: Alekszander Petrov tudományos főmunkatárs, Alekszander Taratorin, Dzsuna Davitasvili és Lev Jefimovics Kolodnij 1984-ben.

Néha még a hisztit is kivágtá, és követelte, hogy ezek a rohadt fizikusok csak kapcsolják be a műszereket, és húzzanak a fenébe, hiszen ő mindent meg tud mérni. A kor szokásai szerint hatalmas titoktartás mellett Dzsunát is az IRE állományába helyezték – tudományos főmunkatársi minőségben (a PB-beli elvtársak egyenesen professzort akartak belőle csinálni, alacsonyabb besorolása csupán a teljesen felbőszült Kotyelnikov erőfeszítéseinek volt köszönhető).

Úgy vélem, Dzsuna őszintén hitt saját képességeiben, kész volt bárkit bármiből kigyógyítani. Egyszer nagyon fájt a torkom, mire felajánlotta, hogy meggyógyít. Beleegyeztem, hisz kíváncsian vártam egy effajta beavatkozás hatását. A kezelés alatt semmi különösöt nem éreztem, viszont pár nap múlva súlyos torokgyulladást kaptam...

Megpróbáltunk "nulla szintű" effektusokat látni, amikor a mérőműszereket Dzsunára és pácienseire irányítottuk. De sajnos semmiféle egyértelmű fizikai anomáliát nem sikerült regisztrálnunk. Felfedeztünk viszont valami mást. Nem sokkal azt követően, hogy Dzsuna kozmikus energiát és isteni áldást emlegetve elvégezte körkörös kézmozdulatait, gyakran azt vettük észre, hogy a páciensek vére a bőrükön átrendeződött, legalábbis lokálisan. Ezt a véletlen megfigyelést nagyon komoly munkaciklus követte, mely a bőr receptorainak érzékenységét kutatta, és később egy elegáns hipotézisre vezetett bennünket, mely az extraszenszek hatását is magyarázza. Az a lényeg, hogy az emberi bőr nagyon csekély hőmérsékletkülönbségeket is reagál, így az a jel, amely az extraszensz kezéből ered, sokszorosa a bőr érzékelési küszöbének. Ekképp az extraszensz kézmozgását egy kontaktus nélküli masszázshoz lehetne hasonlítani. Emellett a bőr egyes felületei a gerincvelőn keresztül összekapcsolódnak bizonyos belső szervekkel, ha a vérkeringést ezeken a felületeken felerősítik, az megnöveli a belső szerv innervációját is, több vér jut bele, felerősödnek az immunfolyamatok, s ez bizonyos esetekben gyorsítólag hathat a gyógyulásra. Ráadásul sikerült is a belső szervek, a vese és a máj reakcióját megmérnünk az extraszenszek beavatkozását követően. Azt is kiderítettük, hogy a bőr reakciója szigorúan a hőmérséklet ingadozásától függ. A reakció maradandónak bizonyult, ha a gyógyító kéz és a páciens bőre közé infravörös sugarakat átértesztő anyagot helyeztünk, és megszűnt, ha a kezét infravörös szűrővel izoláltuk a testtől. Ezt az effektust több fényképpel illusztráltuk, és bekerült abba a bizonyos titkos beszámolóba is, melynek megírásában magam is részt vettem. A jelentés "felment", és az igazgatóság egy időre fellélegezhetett.

Már csak N. z. Kulagina titkát fedte homály. Végül őt is sikerült meghívunk kísérleteinkre. Minden tárgymozgatást célzó próbálkozása nagy fáradtsággal járt, vérnyomása azonnal felszökött, arca kivörösödött, és nagyon sokat kellett pihennie. Majd egyheti munkával sikerült rájönnünk, hogy a tenyere egészen apró hisztamin-cseppeket lövell ki, valószínűleg verejtékmirigyein keresztül. A levegőbe kerülve a hisztamin elektromosan feltöltött aerosolt alkot, ami az érzékelt jelenségekre magyarázatot ad. A kilövellés okozta a mikrofonban jól hallható recsegést, a környezet dielektrikus állandójának megváltozását a lézersugarak megtörésével, a bőr megégetését (emlékezzünk a híres égési sebekre) és végül a célzott tárgy elektromos feltöltését. Majdnem minden fizikai becslés (a töltésről és a koncentrációról) nagyon közel esett a valóban mért eredményekhez. A jelenség fiziológiai mechanizmusát nem tudtuk kideríteni, az asszony tényleg fenomén volt. Őszinte sajnálatunkra Kulagina nem sokára meghalt, és sírba vitte a titkát – egy bizonyos, a paranormális tevékenység óriási erőfeszítésébe került.

Balról jobbra: Dzsuna Davitasvili, Alekszander Taratorin és Alekszander Petrov tudományos főmunkatárs 1984-ben.

Hamarosan az az ukáz érkezett "fentről", hogy a Dzsunával folytatott munkát aktívabbá kell tenni, bár ezt közülünk senki nem szerette volna. A felkészülés az ilyen, majdhogynem értelmetlen kísérletekre sok időbe tellett, és az eredmények gyakorlatilag semmi újat nem mutattak. Az az érzés kerített hatalmába, hogy "tudományos" jelentésünk a megrendelőknél komoly csalódást okozott – voltaképpen szó sincs csodáról, a varázsló nem is igazi varázsló, ezek a szemetek átverték minket. Mi keményvalutát és státust adtunk nekik, ők pedig hálából össze-vissza méricskélnek, és hülyére vesznek bennünket...

Ekkor újabb probléma adódott. A laboratóriumról szóló pletykák a tudományos akadémia legfelső köreihez is eljutottak.

Mindenki meglátogatott bennünket, akinek nem volt más dolga. Így Bajbakov elvtárs, a tervehivatal elnöke, Anatolij Petrovics Alekszandrov, a tudományos akadémia elnöke, sőt, későbbi utódja, Gúrj Ivanovics Marcsuk is. Megjelentek a főtitkár – már nem emlékszem, hogy Brezsnyev vagy Andropov – tanácsadói, egy rakás elvtárs a KB-ből, majd a párt megyei és körzeti titkárai, a MoszSzovjet részlegvezetői, KGB-sek, mindenféle akadémikus és kutatóintézeti igazgató, kozmonauták, valamint művészeti életünk jeles képviselői. Színes képeket mutogattunk nekik a számítógép képernyőjén arról, hogyan mozgatja kezeit Dzsuna a páciens felett, amitől annak egyre csak vörösödik a háta... Megmutattuk a kezét is – "előtte és utána". Az alkohollal kapcsolatban természetesen túloztam az elbeszélésben, a reakció nagyon is jól megfigyelhető, hiszen szesz

hatására az erek kitágulnak, de a vodka konyakkal vagy a portói borral való összevetésével soha sem próbálkoztunk.

Amennyire emlékszem, akkoriban lehetetlen volt komolyan dolgozni. Elég gyakran nekem kellett a látogatókkal foglalkoznom, írtam is egy kis programot, mely a felvételeket a megfelelő sorrendben hozta a számítógép képernyőjén. Egyszer megnéztem a fájlok hozzáférési statisztikáját, volt, amelyiket azban hónapokban 1130-szor mutattam be... És még a sajtó is jelentkezett. A Vecsernaja Moszkva, az Ogonyok, a Nauka i Zsizny és a Vremja⁶, a televízió – mekkora marhaságokat közöltek ezek rólunk... Szóval, lásd az elbeszélést. "»Itt az ideje, hogy elkezdjük a pupillák vizsgálatát« – mondta a laboratórium vezetője." Nem, tulajdonképpen néhány tudósítás egészen rendben volt, de a legtöbb... Az ismert moszkvai újságírótól, Lev Jerifomics Kolodnijtól elnézést kell kérjek, ő például teljesen korrektül írt ezekről az ördögi dolgokról.

Az általunk felfedezett jelenségek komoly, részletes vizsgálatokat igényeltek, melybe be kellett vonni a fiziológusokat. Gógyik megpróbált létrehozni valamilyen együttműködést a különböző kutatóintézetek között, s ez valamennyire sikerült is neki, de a kapcsolatok túl lazára sikeredtek. Ekkor meghalt Berzsnyev, és a "felső körök" rövid időre elcsendesedtek – a KGB egykori elnöke Andropov hozzáfogott a rendcsináláshoz. Dzsuna néha még megjelent pincénkben, de szinte csak a dalairól, festményeiről és verseiről beszélt. Úgy tűnt, most végre lehetőségünk lesz rendes tudománnyal is foglalkozni.

Körülbelül ebben az időben aktivizálódott a hadsereg. Ez a történet, amennyire én ismerem, eléggé anekdotikus, de, úgy tűnik nagyon hasonlít ahhoz, amit az elbeszélésemben leírtam.

Hol volt, hol nem volt élt egyszer két amerikai tudós, Mr. Russel Targ és Mr. Edwin C. May. (Remélem, nem kevertem össze a nevüket.) A jeles Stanford kutatóintézetben (SRI) dolgoztak. Éljen és virágozzék az Internet felülmúlhatatlan ereje! Épp most töltöttem le az USA kongresszusi könyvtárának katalógusából összes műveiket. Íme:

Mind at large/Institute of Electrical and Electronic Engineers symposia on the nature of extrasensory perception; edited by Charles T. Tart, Harold E. Puthoff, Russell Targ.

Targ, Russell. Title: Mind-reach: scientists look at psychic ability/by Russell Targ and Harold E. Puthoff; introd. by Margaret Mead; foreword by Richard Bach. Published: London Cape, 1977. LC Call No.: BF1029 .T37 1977b

Author: Targ, Russell. Title: The mind race: understanding and using psychic abilities/Russell Targ & Keith Harary; foreword by Willis Harman; epilogue by Larissa Vilenskaya. Published: New York: Villard Books, 1984. LC Call No.: BF1031 .T285 1984

Ez utóbbi könyvecske az, ami nagyon is érdekes lesz számunkra. Róla szól a történetem.

Tudósaink a telepátiával kapcsolatos, ám igencsak megkérdőjelezhető kísérletekkel foglalkoztak (nevezetesen azzal, hogy gondolatokat továbbítsanak egy tengeralattjáróról egy másikra). Azután különféle mezők hatásait vizsgálták az emberi szervezetre. Tevékenységüket a hadsereg finanszírozta, ki más? Én sem értettem mindjárt, valójában mi is történt, mindenesetre a katonák érdeklődése a parapszichológia iránt igencsak megcsappant. Mit kell tenni a kemény és rideg kapitalista tudomány világában ahhoz, hogy az ember túlélje ezt a helyzetet? Helyes a válasz, kedves olvasó, kreálni kell egy ellenséget, mondjuk, a vörös veszélyre hivatkozva. A vörösöknél széleskörű kutatások folynak, mi pedig, tábornok urak, menthetetlenül lemaradunk, hacsak...

A kolléga urak 1983 táján tudományos látogatást tettek Oroszországban. Ők is hallottak pletykákat Guljajev kutatásairól (valószínűleg a Kulaginával végzett leningrádi kísérletekről). Meg

⁶ Az „Ogonyok” a „Nők Lapja”-hoz hasonlítható, a „Nauka i Zsizny” pedig egy tudományos ismeretterjesztő hetilap volt. A „Vremja” az MTV Híradójának volt a szovjet megfelelője. (a fordító megjegyzése)

is jelentek kutatóintézetünkben – az egyes számú osztály⁷ munkatársainak legnagyobb döbbenetére. A részleteket nem ismerem, de természetesen be sem teheték a lábukat a mi laboratóriumunkba. Guljajev és Gógyik azzal kábították őket, hogy mennyire bonyolult képet mutat a fizikai mezők hatása bármely élőlényre, amivel a tájékozódást tisztán tudományos vitává süllyesztették, még néhány "nyilvános publikációt" is rendelkezésükre bocsájtottak, melyeket mi addigra, mint a Tudományos Akadémia Jelentéseit, összeállítottunk. A kolléga urak nem tehetek mást, mint hogy körülnéztek, szimatoltak egy kicsit, meglátogattak néhány naplopót, akik állítólag vasalót vonzottak a hasukkal, és Kaliforniába visszatérve megírták a könyvüket (mely 1984-ben jelent meg). Őszintén leírják utazásukat, megemlítik, hogy az oroszoknál sok titkos laboratórium létezik, melyek... Szóval, az oroszok már mindezt már régóta birtokolják. Meggyőződésem, hogy mindezzel csak pénzt akartak keresni. De egy-két évvel később már olyan pletykák születtek, hogy az USA hadügyminisztériuma komoly kutatásokat sürget a parapszichológia területén, és hogy egy speciális kutatóintézetet is létrehozta.

A sors újabb fintoraként, amikor Amerikába kerültem, lakásom körülbelül öt perc járásra volt attól a bizonyos SRI-től (Stanford Research Institute, Menlo Park, CA). Mágneses lemezeket tanulmányozva és a tudományba visszavágyva kapcsolatba léptem Gógyikkal, aki ekkorra már szintén az Államokban tartózkodott, csak a másik parton. Neki még maradt egy névjegykártyája Targtól. Valahányszor felhívtam a számot, csak az üzenetrögzítőről beszélő kellemes női hangot hallottam. A hölgy arról tájékoztatót, hogy egy laboratóriummal léptem kapcsolatba (add uram isten, hogy eszembe jusson ennek a labornak a neve, mintha "neuromagnetikus kutatások" lett volna). Precízen elmagyaráztam, hogy épp Moszkvából érkeztem, ahol Guljajevnél dolgoztam, és most szívesen vennék egy találkozót, pár cikket és a legújabb kutatási eredményeket is elhoztam magammal. Válaszra sem méltattak. Néhány levelet is írtam, természetesen ezekre sem reagáltak. Miután munkát kerestem, amit nem is titkoltam, bizonyos vagyok abban, hogy ez a laboratórium ma is zárva van az illetéktelenek előtt.

És most hadd ejtsek szót a csillagokkal ékesített vállapú szovjet-orosz elvtársakról. A katonák a világon mindenhol egyformák (ezt nem sértésnek szántam). Hú, ez a mondat nagyon emlékeztet valamire. Újabb kitérőt kell tennem.

Ugyancsak 1984-ben egy angol mérnök járt nálunk. A további kísérletekhez vásárolt mikrohullámú sugarakat leárnyékoló kamra összeszerelése nem volt egyszerű dolog, ezért jött hát David, akire néhány felejthetetlen húzása miatt ma is élénken emlékszem. Először is masszív alkoholista volt, melyet azzal indokolt, hogy nem egyéb, mint egy tropikus láz okozta kibírhatatlan szenvedés maradványa. A betegséget egy harmadik világbeli országban kapta meg, ahová cége árnyékoló kamrák felszerelésére küldte. Másodszor David már másnap felszedett egy nőt a bárban, és ettől kezdve csak a szovjet lányok magas kultúráltságáról áradozott, szíve hölgye ugyanis folyékonyan beszélt négy nyelven (azidótt persze egyszerű leányzó nem igen mehetett be a keményvalutás bárba). Tudomást szerezve az esetről összeszorítottuk a fogunkat, és nem meséltünk többet vicceket David-nek. Harmadszor, s ez kitérőm lényege, a kamrán belül huzalokat kellett volna elvezetni. E feladatra Génát, az intézet villanszerelőjét jelölték ki, aki elbeszéléseimben is szerepel. (Ő az, aki a burzsoá öltönyujját rángatja a Nacionál előtt.) Géna sajátos figura volt, néhány szemesztert is elvégzett a Fiztyehen, de beteg, ágyhoz kötött édesanyja miatt fel kellett hagynia a tanulással. Hát ez a Géna valami fekete kábelt igyekezett odailleszteni a kamra falára tökrészen, ajkáról csakúgy záporoztak a legocsmányabb káromkodások, ténykedését a hasonlóan elázott David pedig elragadtatva figyelte, és a kezünket fogdosva állandóan azt ismételte: "Believe me, all electricians all over the world are absolutely the same!" (Higgyétek el nekem, a világ összes villanszerelője egyforma.)

Igen, a világ összes katonája menthetetlenül hasonlít egymásra – miképp a világ villanszerelői is. Nem nehéz kitalálni, hogy mi történhetett egyidejűleg Moszkvában. Mindig váratlanul, de egyre gyakrabban jelentek meg nálunk tábornoki és tengernagyi csillagokkal kidekorált emberek. A tárgyalások mindig zárt ajtók mögött folytak velük, az egyszerű

⁷ Minden szovjet gyár, intézmény, kutató intézet és egyéb állami szervezetben létezett az un. „Egyes Osztály”. Feladataik közé alapvetően az ország érdekeinek védelme tartozott, elhárítás, a titkos programok és intézmények védelme valamint a munkatársak lekáderezése. A ott dolgozó munkatársak vagy a KGB közvetlen vagy „nyugdíjazott” munkatársai voltak. Amellett hogy az ország titkait kellett elrejtenuk az ellenség szemé elől, természetesen személyzeti kérdésekben is vétó joguk volt. (a fordító megjegyzése)

munkatársak csak sejthették, hogy valójában miről lehetett szó. Kósza hírekre alapozva kijelenthetem, hogy az egyesített vezérkar égisze alatt létrejött egy igen komoly, paranormális kutatásokkal foglalkozó program.

Annyi minden történt, hogy az évek során összekeveredtek bennem a dolgok. Itt van például az a bizonyos rádiólokátoros történet. Nem én találtam ki, kedves olvasó, ezt nem, csak a megfiatalodást. Csak nem képzelik, hogy a valódi katonákat nem sugározták be az antenna parabolája alatt? Azt képzelik, hogy egy A sugárzás hatása az ellenfél hadseregének pszichés megtörésére című előadás csupán marhaság? Nem, kedves olvasó, ez mind így esett. Még ma is tisztán emlékszem. Egyízben megjelent egy nagyon szolidnak látszó alezredes, és mindenféle grafikont mutatott nekünk. Halakat, macskákat és kutyákat sugárzott be. Azután katonákat, akik fáradtak lettek, kóvályogtak vagy elaludtak. Végsőként az ellenséges csapatokat akarta besugározni ez a nyomorult, de elkésett vele, hála isten... Vagy ott van a teknős páncéljával kapcsolatos eset. Ez is megtörtént. Előkerült valahonnan egy örült, aki azt állította, hogy a teknőspáncél ibolyántúli energiát gyűjt, és azt jóval később kibocsátja. Állítólag ez az energia azonnal kigyógyít az alkoholizmusból, csodálatos nemi potenciált varázsol, a daganatokat pedig egyszerűen eltünteti! Egy kijevi elméleti fizikaprofesszor is melléállt és tudományos szemszögből magyarázta, hogy hol található a müonok meg a glüonok és miért kumulálódnak a páncélban az elemi részecskék.

A következő eset nem került be az elbeszélésbe. Amikor azt az érdekességet demonstráltuk, hogyan fest az orron keresztüli lélegzés az infravörös kamera objektívjéből nézve, a KGB-s elvtársak rögtön felkapták a fejüket: "Próbálják meg távolról befogni a főtítkár arcát, ha rosszul lesz szegény és a légzése akadozni kezd, mi az újraélesztő orvosokkal azonnal közbeléphetünk, és idejekorán meg lehet szakítani az élőközvetítést is, hogy a blamázs ne kerüljön be a tömegkommunikációba." Azt hiszem, már el is kezdték vásárolni a Brezsnyevhez szükséges műszereket a kongresszusi palotába, csak hát, szegény ördög – meghalt.

A katonák pedig elbűvölve hallgatják ezeket a történeteket. Az ember legszívesebben szabadjára engedné érzelmeit, és megölelné, megcsókolná őket. Kedveseim, szeretteim...

- Kollégák – döntenek hirtelen a katonák -, az ellenséges imperialistáknak már mindez a birtokában van, és mi, akikben a haladó emberiség a végsőig reménykedik, lemaradunk. Be is kapcsolunk rendesen, kezdetben persze még a tudósokkal karöltve, óvatosan firtatva, hogy azok mit is fedeztek fel. De végezetül egy olyan lendületes titkos programmal hozakodtak elő, melynek hallatán, az egész világnak tátva maradt volna a szája.

Amennyire emlékszem, Gógyik és Guljajev valahogy megpróbálta magát távol tartani a vezérkartól. Igyekeztek bemutatni és megértetni, miben áll tevékenységünk. A legmagasabb szinten bontakozott ki óriási küzdelem azért, hogy hagyják békén a tudományos akadémia laboratóriumát, – és lehetőség szerint ne kelljen titkosítani az anyagait, mert a katonasággal nem konkurál. Nem foglalkozott titkos kutatásokkal, nem is tervez ezirányú tevékenységet, ugyanakkor információkkal, tudományos kapcsolataival és így tovább, szolgálatára lehet a szervezetnek...

Személyesen csak egyízben kellett megtapasztalnom, mit is jelent az egyenruhás elvtársakkal való találkozás. Tanácsadóként meghívtak egy spiritiszta szeánzra. Az elvtársakat a flotta egyik admirálisa vezette, körös-körül egyenruhás ezredesek és századosok rohángáltak. A hipnotizőr távolból osztogatta parancsait a pácienseknek, akik végre is hajtották azokat. A katonák bőszen jegyzeteltek. Később megkérdezték, hogy a hipnotizőr milyen módon adja a parancsokat. Valamilyen oknál fogva a katonákat a mágneses mező izgatta leginkább. Azt már képtelenek voltak felfogni, hogy milliószor kisebb értékről van szó, mint a Föld mágneses tere. Másodsorban azok a rádióhullámok foglalkoztatták őket, melyeket a hipnotizőr agya kibocsájt. Egészen halványan emlékszem arra, hogy a feltételezett hullámhossz tíz kilométer volt. A katonaruhába bújtatott elvtársak figyelmesen lejegyezték a mágneses mezők méréséhez szükséges műszerek listáját (szupravezetésű kvantuminterferrométer, gradienstekercsek, adatfeldolgozó egységek), nagy érdeklődést mutattak a mágneses mezőket árnyékoló kamrák iránt, majd eltűntek. Igen, a gondolatátvitellel továbbított parancsokhoz nagyon komolyan viszonyultak.

Az itt következők szintén nem a képzelet szüleményei. A laborban dolgozó egyik fiút egy szigorúan titkos postafiókba⁸ kezdték csalogatni. Később kiderült, hogy ez a postafiók azon

⁸ A Szovjetunióban minden olyan intézményt és gyárat amely titkosítva volt az egyszerűség kedvéért postafióknak neveztek, hiszen a külvilág felé sem címe sem neve nem volt, csak egy

intézetek sorába tartozott, amelyben ezrével dolgoztak tudományos munkatársak. (Micsoda hatalmas erőfeszítések jellemezték mindigis Oroszországot, csak csodálkozni tud az ember! Valószínűleg ennek lehet valami köze szülőföldem nagyságához.) Tehát, egy este leültünk piálni, és ez a fiú fejét kezébe temetve elmesélte, hogy a postafiókban létrehoztak egy gondolaterősítőt (lásd az elbeszélés szövegét.) Ül egy tiszt valahol és sugározza a gondolatait, ezeket egy tisztára Moszkva másik végében jegyzeteli – így, szó szerint. Betáplálni az ellenséges hadseregbe a párttitkár eszméit... De mit hadsereg, mondjuk, manipulálni az ellenséges ország államigazgatási dolgozójának agyát, kideríteni előre, ki nyeri meg az elnökválasztásokat. Egyszóval korlátlan lehetőségek...

A postafiókba a fiút természetesen nem vették fel, megbukott a biztonsági átvilágításon, lehet, hogy túl sokat dumált...

Ugyanekkor egy másik postafiókban hatalmas mezőket árnyékoló, földalatti kamrák épültek. Ez sem kitaláció, tényleg szegecselte páncélból készültek, miáltal semmilyen fizikai mezőt nem árnyékolhattak... Csak azért jutott tudomásomra ez, mert Moszkvában egyetlen egy szakember értett a kérdéshez, és, miután az elvtársak pofára estek, hozzá kellett fordulniuk segítségért. A kamrák építésében – a szovjet tradíciónak megfelelően – az építőalakulatokba besorozott katonák százai vettek részt. Tevékenységük haszna ma már nem kérdés.

A pletykák szerint ez a katonai parapszichológiai program kezdett hatalmas méreteket ölteni. Érdekes lenne megtudni, mi lett a vége. Később már semmit sem hallottam róla, pedig manapság már mindenről fecseghetnek az emberek. Valószínűleg befuccsolt az egész (ami nem meglepő).

Nos, a történet itt véget is érhetne. Talán még a laboratóriumról kell néhány szót ejtenem. A labor átköltözött a Szatroszadszkij Pereulok 8. szám alá, megmaradt részei a mai napig is ott találhatóak. Az általunk felfedezett szebbnél szebb, különféle fizikai és biofizikai jelenségek közül néhányat a Biofizikában és a tudományos akadémia jelentéseiben közöltek, de sajnos, a legtöbb eredmény áldozatul esett a történelmi folyamatoknak. Gógyik kétségbeesetten próbálta átmenteni a kidolgozott módszereket az orvostanba, részlegre időleg egy teljes emeletet foglalt el a tudományos akadémia kórházában, a Lenin proszpekten. Az orvosok azonban fellázadtak ellenük, és végül kipenderítették őket, amit bizonyos tekintetben meg is lehet érteni, hiszen még injekcióból sem jutott elég.

Munkatársakat, címeiket és titulusokat szaporítva a részleg kezdett teljesen szétesni. A klasszikus tudománynak befellegzett, komplex programok jelentek meg, mint "Moszkva és a Moszkvai körzet egészsége". Vagy az alkoholistáké... Apropos, a sztyeppében található kábítószeres gondozó valóban létezett, nem fantáziám terméke. Tehát kezdetét vette egy igen "vidám" időszak, mely alatt, ha nem is a fizetésből, de valamiből meg kellett élnie az embereknek. Először megfújták a számítógépeket, majd érdekcsoportokra szakadtak szét, s a végén mindenki összeveszett mindenkivel. A labor néhány cégecskére esett szét, a volt munkatársak a túlélés érdekében mindenféle műszer gyártásába és eladásába kezdtek. Én ekkor már nem voltam ott.

A labor egykori munkatársainak a fele ma már az USA-ban él, többségük Kaliforniában, a Szilícium-völgyben. A legkülönbözőbb cégeknél működnek, programoznak, szerkesztenek, teljesen megfélemezve a múltbéli kutatásokról (íme a kapitalizmus farkastörvénye). Felettébb érdekes lenne felvetni, hogy miért és mi módon verődünk újra össze. A mágneses csoport egykori vezetője nemrég hagyta ott a cégét és Új-Mexikóba ment, ahol jelenleg is biomagnetikus kísérletekkel foglalkozik. Talán sikerül is neki valami. Egy másik, közülünk való most a New York-i egyetemen dolgozik, ahol a szupravezetés előmozdításán fáradozik. Másvalaki valahol Angliába keveredett, megszállottan művelte a tudományt, amíg arra nem kényszerült, hogy kőolajlelőhelyek információit értelmező eljárásokat dolgozzon ki. Gógyik az emberi tejmirigyek rákdiagnosztikájába próbál optikai módszereket bevezetni. Már évek óta dolgozik az ügyön, de csak most sikerült elmozdulnia a holtpontról. A labor egyik "alapítója", aki úttörő felfedezéseket tett az emberi bőr elektromos vezetőképességével kapcsolatban, hátat fordította tudománynak, és "új orosz" lett, gyárakat adott-vett, a pletykák szerint mára már tönkre ment. Hogy is hívhatnánk akkor a fajtáját, "nagyon új oroszoknak"? Már rég nem hallottam felőle. Gógyik asszisztensének (aki sok mindenben hasonlított az elbeszélésbeli Szására), egy másik "alapítónak" a feleségét a saját

szám jelezte valahol a létét. A szó második értelmezésének van csak a postához valami köze. (a fordító megjegyzése)

lépcsőházukban megtámadták, és egy nerckucsmaért betörték a fejét. Az asszony alig tudott lábra állni, csupán halálfélelmek közepette merészkedett az utcára, végül agyongázolta egy autó. Azt beszélük, hogy a férj ezek után elitta az eszét.

Egy barátom nemrég Moszkvában járt és ellátogatott a laborba a Sztaroszadzskij Pereulokban. Nagyon szomorúan tért vissza. Az épületben mindenféle cégek irodái találhatóak, melyek adnak és vesznek. Némelyek csak ülnek a sarokban és az ölükben csinálnak valamit – az emberek egyáltalán nem beszélnek egymással. Hetente ha egyszer elmennek a munkahelyükre, fizetésük – már amennyiben van nekik – havi harminc dollár. Az egyik legkiválóbb tudóst egy autó halálra gázolta a szemközti zebrán. Egy másik banánt árul, hogy a megkeresett pénzen folyékony héliumot vásárolhasson a kísérleteihez. A kutatóintézetet ki akarják rakni Moszkva központjából, az épület bontásra van ítélve. A helyén kert lesz szökőkúttal az Intourist⁹ barnára sült, boldog vendégei számára, akik személyesen akarják megtekinteni a Vaszilij Blazsennij székesegyházat. Ha ez bekövetkezik, az valószínűleg a kutatóintézet halálát jelenti majd. Génát, a villanyszerelőt a rendőrség néhány éve meggyilkolta. Egy éjjel részegen ment be az intézetbe és dörömbölni kezdett a bezárt ajtón, mire az éjjeliőr kihívta a rendőrséget. Génát elvitték és – eltűnt. Aggódó, beteg anyja keresni kezdte, mire néhány nap múlva az ismeretlen személyek temetőjében előkerült a holtteste...

De miért csak a szomorú dolgokat említem? Beszéljünk inkább arról, amit nem tudok megmagyarázni. Ritkán, de láttam ilyen esetet. Kísérleteztünk olyan beteggel, akinek egyáltalán nem volt vérkeringés a lábában, vénái felmondták a szolgálatot, már az injekciókúra sem segíthetett rajta, csak az amputáció. Akkor – 1988-ban vagy 89-ben – meghívták hozzánk Jurij Szergejevics Haritonovot. Őt jól ismerték Moszkvában, fizikus volt, éppen a doktori disszertációját írta, szabad idejében pedig az ismerőseit gyógyította. Tehát Haritonov végigvezette kezét a lábak felett, melyek szinte kigyulladtak az infravörös képernyőn, a vénák megnyíltak és a vér körforgása beindult a beteg területen. Mindenki megdöbbsent. Én addigra már sok hasonló kísérletet láttam, és ha egyáltalán bekövetkezett valami reakció, az úgy tizenöt-húsz perc múltán igen gyengére sikeredett, ám itt a végtagok pillanatok alatt normálisan működni kezdtek. A másik megmagyarázhatatlan kísérlet szintén Haritonov nevéhez fűződik. Csupán tréfából a szomszéd helyiségben tartózkodó páciensénél akart valamilyen reakciót elérni anélkül, hogy tájékoztatta volna az illetőt. A kísérlet "vak" volt, még mi sem tudtuk mikor mi következik. A beteg reakciói másodpercre egybeestek azzal, amit Haritonov csinált.

Eszembe jut annak a barátomnak a története, aki szomorúan tért vissza Moszkvából. Nagyapja, az ismert pszichológiai professzor sokat foglalkozott hipnózissal és hipnotizált betegek gyógyításával. Moszkvában a húszas években egy pszichiátriai kongresszuson bemutatott kísérlet során hipnotizálta pácienseit, majd elhagyta a helyiséget és távolból utasította őket, hogy ébredjenek fel. Az instrukció és a reakció megdöbbsentően egybeesett. A nagypapa nemegyszer volt tanúja ilyesminek, melyre – elmondása szerint – a kongresszus úgy reagált: "mintha valami illetlen hangot hallattam volna, amelyet nem való észrevenni."

Vagy itt egy másik történet, mely kimaradt az elbeszélésből. Kijevben Glusikov akadémikus, a híres kibernetikai kutatóintézet alapítója haldoklott. Az intenzív osztályon feküdt, kómában. Az orvosok már le akarták venni róla a műszereket. Hívtak egy vajákosasszonyt, aki az ágya mellé ült, és az idős ember fölé tartotta a kezét. Erre az akadémikus magához tért, beszélni kezdett, és még két napig tartotta magát. Aki akarja, elhiszi – szóval, lásd a mű mottóját.

A lelkem mélyén él a remény, hogy a tudomány számára egyszer még fontosak lesznek azok a kísérletek, amelyek tizenöt évvel ezelőtt Moszkvában elkezdődtek. Ördög tudja, ebben elbeszélésem is segíthet valamiképp. Őszintén bízom abban is, hogy Oroszország és Amerika titkosszolgálatai nem kezdenek el üldözni, túl sok éve volt az egész, amely azóta ráadásul bohózzattá vált...

Nem maradt más hátra, mint hogy magamról és szóljak egy keveset. A disszertációm 1986-ban védtem meg, és két tudományos könyvet írtam Oroszországban. 1990-ben jöttem el, amiért megfosztottak állampolgárságomtól. Három évet dolgoztam Izraelben, a Techioni Egyetem Biomedikai Technológia Tanszékén. A szív mechanikájának kartográfiájával foglalkoztam, közben tanítottam. Egy szép napon kísérleti célra vettünk egy infravörös kamerát... Ekkor otthagytam

⁹ Intourist – A külföldi turisták útjait és mozgását szervező valamint ellenőrző szervezet a Szovjetunióban.

csapot-papot és Amerikába utaztam. Egy őrült céghez kerültem, ahol mágneses adatfelvitellel kezdtem foglalkozni, nevezetesen, hogy lehet egységnyi területre a legrövidebb idő alatt a legtöbb mágneses impulzust rögzíteni (istenem, milyen utálatot keltenek bennem e szavak). Sikerült karriert csinálnom, írtam két-három könyvet és idehoztam néhány barátomat. Végül irodalmi, illetve irodalmias művek írásába kezdtem. Most az IBM kutatóközpontjában dolgozom, az olyasmi, mint a Szovjet Tudományos Akadémia, csak sokkal rosszabb.

*Alekszander Taratorin
Santa Clara, Kalifornia
1997 Novembere*